

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
29 augustus 2022
Ons kenmerk
Cft 202200097
Pagina
1/10

Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Bijlage

Onderwerp
Reactie op de tweede uitvoeringsrapportage 2022

Geachte heer Silvania,

Op 15 augustus 2022 ontving het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de uitvoeringsrapportage (UR) over het tweede kwartaal van 2022. Met dit schrijven ontvangt u op basis van artikel 18 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) de reactie van het Cft op de UR. De UR over het tweede kwartaal van 2022 had uiterlijk op 12 augustus 2022 ingediend moeten zijn. Een afschrift van dit schrijven wordt aan de Staten en aan de minister-president van Curaçao verstuurd.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de UR wordt gevormd door de Rft aangevuld met de aanwijzing die de Rijkswetfinancieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (RMR) op 12 juli 2019 heeft gegeven aan het bestuur van Curaçao¹ en die op 24 november 2020 is bijgesteld.² Vanwege de coronacrisis heeft de RMR aan Curaçao, op diens verzoek, toestemming verleend om, op basis van artikel 25 lid 1 van de Rft, voor 2022 af te wijken van de centrale begrotingsnorm van artikel 15 lid 1 sub a van de Rft.³ Het tekort op de gewone dienst van het land over het jaar 2022 mag zo groot zijn als de in 2022 toe te kennen liquiditeitssteun, vermeerderd met eventuele binnenlands of buitenlands (beide in overeenstemming met de RMR) aangetrokken leningen die ingezet worden ter dekking van het tekort, minus het deel van de liquiditeiten dat besteed wordt aan uitgaven op

¹ Staatsblad 2019, 279, Besluit van 12 juli 2019, houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Curaçao tot aanpassing van de begroting 2019, rekening houdend met de in artikel 15 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten genoemde normen.

² Bij besluit van 24 november 2020, nummer 2020002389, is bevestigd dat de aanwijzing na het Kroonberoep in stand blijft maar alleen nog zal bestaan uit het naleven van de aflossingsovereenkomst tussen het Algemeen Pensioenfonds Curaçao (APC) en het land Curaçao, waarbij het land zo mogelijk aanvullende aflossingen zal doen uit overschotten op de gewone dienst in de komende jaren.

³ BZK, kenmerk 2022-0000072813, Besluitvorming Rijkswetfinancieel toezicht Curaçao en Sint Maarten 4 februari inzake afwijken en begrotingsnormen en afbouw salariskorting en verlenging Protocol Aruba-Nederland, d.d. 17 februari 2022.

de kapitaaldienst, en vermeerderd met het beginsaldo minus het eindsaldo van de liquide middelen van het jaar.⁴ De verschillen tussen de kasbenadering en een baten-lasten-benadering dienen hierbij nog wel te worden betrokken.

Oordeel

Curaçao zet in de tweede UR de realisatie tot en met het tweede kwartaal 2022 af tegen een nieuwe prognose die gebaseerd is op de ontwerpbegrotingswijziging 2022 (OBW)⁵ met daarin een aantal aanvullende wijzigingen.⁶ Deze prognose gaat uit van een overschot tot en met het tweede kwartaal 2022 van ANG 88 miljoen, en een tekort van ANG 74 miljoen voor geheel 2022. De tweede UR toont een voorlopig overschot op de gewone dienst tot en met het tweede kwartaal 2022 van ANG 123 miljoen. Het hogere overschot tot en met het tweede kwartaal 2022 wordt met name verklaard door een onderbesteding op de lasten.

De OBW is nog niet ingediend bij de Staten. Curaçao gaf aan eerst de belastingraming in de OBW te willen actualiseren op basis van de uitkomsten van de Artikel IV consultatie van het Internationaal Monetair Fonds (IMF). In deze prognose is de belastingraming voor 2022 aangepast ten opzichte van de OBW. Nu de uitkomsten van de consultatie zijn gepubliceerd, verzoekt het Cft Curaçao de actualisatie zo spoedig mogelijk door te voeren, hierbij ook de meest recente realisatiecijfers te betrekken, en de begrotingswijziging zo spoedig mogelijk bij de Staten in te dienen.

Curaçao realiseert tot en met het tweede kwartaal 2022 ANG 869 miljoen aan baten. Dit is substantieel hoger dan in dezelfde periodes in 2021 en 2020, en ook hoger dan in 2019. De hogere realisatie wordt verklaard door hogere belastingbaten (ANG 813 miljoen), met name uit de omzetbelasting, de winstbelasting en de onroerendezaakbelasting. Enerzijds komt dit doordat het herstel van het toerisme sneller is dan oorspronkelijk gedacht, anderzijds boekt Curaçao goede resultaten met het project om de belastingcompliance te verhogen en achterstanden in te lopen. Het Cft roept Curaçao op deze resultaten meerjarig te borgen door verdere optimalisering van de belastingdienst en het fiscale stelsel.

Curaçao realiseert tot en met het tweede kwartaal 2022 ANG 746 miljoen aan lasten, een onderbesteding van ANG 34 miljoen ten opzichte van de prognose. Zowel de prognose als de realisatie tot en met het tweede kwartaal 2022 zijn substantieel lager vergeleken met dezelfde periodes in 2021 en 2020. Dit wordt deels verklaard door het wegvallen van de coronasteunmaatregelen.

⁴ Uit de meest recente liquiditeitsprognose voor 2022 (d.d. 26 augustus 2022) blijkt dat Curaçao tot en met het vierde kwartaal 2022 geen aanvullende liquiditeitssteun nodig heeft.

⁵ Op 8 juni 2022 adviseerde het Cft bij deze ontwerpbegrotingswijziging (Cft, kenmerk Cft 202200062, Advies bij de ontwerpbegrotingswijziging 2022, d.d. 8 juni 2022).

⁶ Met de prognose verkleint Curaçao het tekort op de gewone dienst voor geheel 2022 van ANG 123 miljoen in de OBW, naar ANG 74 miljoen. In de prognose is de belastingraming voor geheel 2022 met ANG 89 miljoen verhoogd ten opzichte van de OBW. De verhoging betreft voornamelijk de omzetbelasting en de onroerendezaakbelasting. De ANG 18 miljoen in 2022 te realiseren baten uit de kansspelvergunningsfee zijn met de prognose afgevoerd. In de prognose zijn de lasten in 2022 per saldo met ANG 22 miljoen verhoogd ten opzichte van de OBW. Deze lastenverhoging betreft voornamelijk goederen en diensten en ziet onder meer op een stelpost om door inflatie gestegen lasten op te vangen en op uitvoeringskosten voor de (introductie van de) kansspelvergunningsfee.

Ook zijn de personeelslasten tot en met het tweede kwartaal 2022 lager dan in dezelfde periodes in 2021 en 2020, vanwege het uittreden van circa 500 ambtenaren in het kader van de regeling Vervroegde Vrijwillige Uitstroom (VVU).⁷ Daarnaast vertonen de afschrijvingen vanaf 2020 een dalende trend.

De lasten voor goederen en diensten liggen onder de realisaties in dezelfde periodes in 2019 tot en met 2021. Op basis van de UR is niet vast te stellen of de onderbesteding het gevolg is van daadwerkelijk lagere lasten, of van een vertraging in de realisatie. In de UR wordt vermeld dat de aangegane verplichtingen voor goederen en diensten, welke nog moeten materialiseren in lasten, per het einde van het tweede kwartaal 2022 ANG 60 miljoen bedragen. Deze verplichtingen zijn echter niet gespecificeerd, noch is aangegeven wanneer deze lasten zullen worden gerealiseerd. Het Cft uitte eerder zijn zorgen over de kwaliteit van het verplichtingenbeheer.⁸ Effectieve financiële (bij)sturing wordt hierdoor bemoeilijkt, zoals ook blijkt uit de substantiële naboeijingen die Curaçao moest doen voor het begrotingsjaar 2021. Het Cft verzocht Curaçao om in de tweede UR toe te lichten hoe wordt gestuurd op het beheersen van de uitgaven aan goederen en diensten, maar hieraan is geen opvolging gegeven.⁹ Het Cft herhaalt zijn verzoek en wil voor 1 oktober a.s. een specificatie ontvangen van de boekingen van dit jaar op goederen en diensten. Het land wordt tevens gevraagd in te gaan op de ontwikkeling van de kortlopende schulden en verplichtingen.

De begroting van Curaçao kent diverse risico's die bij onvoldoende beheersing het tekort in 2022 kunnen vergroten en de meerjarig begrote overschotten teniet kunnen doen. Het Cft wees hiervoor eerder al op een mogelijke overschatting van de baten uit de in te voeren vergunningenfee voor kansspel aanbieders en op onvoldoende effectiviteit van de maatregelen die tekorten in het schommelfonds moeten voorkomen. Ook wees het Cft op het uitblijven van maatregelen die de kosten voor zorg en sociale zekerheid van het land doen afnemen¹⁰, en op de mogelijke overschrijdingen bij de post overwerk. Het blijft daarom van groot belang dat Curaçao zijn lasten in 2022 en ook meerjarig beheerst. In dat kader wenst het Cft voor 1 oktober a.s. een aangepast overzicht te ontvangen van de door het land geïdentificeerde risico's, alsmede de te nemen maatregelen om deze risico's effectief te mitigeren.

Tot en met het tweede kwartaal realiseerde Curaçao voor slechts ANG 4 miljoen aan investeringen, ondanks de begroting van ANG 109 miljoen voor geheel 2022. Het Cft beveelt Curaçao aan om na te gaan in hoeverre de voor 2022 begrote uitgaven nog daadwerkelijk dit jaar zullen worden gedaan, en om eventuele wijzigingen op dit punt te verwerken in de OBW voordat deze wordt aangeboden aan de Staten.

De liquiditeitspositie van Curaçao verbeterde de afgelopen kwartalen. Het saldo liquide middelen bedraagt ultimo juni 2022 ANG 313 miljoen, een stijging van ANG 61 miljoen ten opzichte van de stand ultimo 2021.

⁷ De lasten die verband houden met de uitvoering van deze regeling (ANG 10 miljoen tot en met het tweede kwartaal 2022) worden door Curaçao verantwoord onder de post Sociale Zekerheid.

⁸ Cft, kenmerk Cft 202200008, Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2021, d.d. 1 maart 2022.

⁹ Cft, kenmerk Cft 202200074, Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2022, d.d. 8 juli 2022.

¹⁰ Zoals het niet langer vergoeden van zelfzorggeneesmiddelen (over the counter) uit de Basisverzekering ziektekosten.

Curaçao heeft een aanzienlijk deel van het overschot tot en met het tweede kwartaal 2022 ingezet voor verlaging van zijn crediteurenpositie (verlaging ANG 127 miljoen). Het Cft beoordeelt de verlaging van de crediteurenpositie als een positieve ontwikkeling. Daarbij dient Curaçao echter niet uit het oog te verliezen dat in 2025 een lening uit 2010 van ANG 140 miljoen afloopt waarvoor liquiditeiten gereserveerd moeten worden. Ook moeten nog afspraken gemaakt worden over de aflopende liquiditeitsleningen in oktober 2023 en heeft het land verplichtingen jegens de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten in het kader van de afwikkeling van de Girobank. Bij zijn advies op de eerste UR 2022 gaf het Cft aan Curaçao tevens in overweging om, in lijn met de aanwijzing uit 2019, een deel van de beschikbare liquide middelen in te zetten voor aanvullende aflossing van het uitstaande bedrag onder de aflossingsovereenkomst tussen het land en het Algemeen Pensioenfonds van Curaçao (APC). Het Cft verzoekt hieromtrent door Curaçao te worden geïnformeerd bij de derde UR.

Uit de bij de UR gevoegde rapportage over de Roadmap naar een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening van het land Curaçao blijkt dat slechts beperkte voortgang wordt geboekt met de verbetering van het financieel beheer. Op het onderdeel van de verbetering van de verantwoording van goederen en diensten kon geen enkele voortgang worden gemeld. Onduidelijk is hoe de in de rapportage vermelde knelpunten in de uitvoering van de Roadmap worden geadresseerd. Het Cft wees al eerder op het belang voldoende personele capaciteit en financiële middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de deelprojecten van de Roadmap, zodat een versnelling in de uitvoering kan worden bereikt. Het Cft verzoekt bij de UR tot en met het derde kwartaal 2022 geïnformeerd te worden hoe de in de rapportage voorgestelde oplossingen voor de genoemde knelpunten door het land zijn verwerkt.

Toelichting

Gewone dienst

In tabel 1 is de realisatie weergegeven van de gewone dienst tot en met het tweede kwartaal van 2019 tot en met 2022. Daarnaast geeft tabel 1 de prognose op basis van de aangepaste OBW tot en met het tweede kwartaal 2022 weer, zoals opgenomen in de tweede uitvoeringsrapportage 2022. In de laatste kolom is de aangepaste prognose voor geheel 2022 opgenomen.

Baten

Curaçao realiseert tot en met het tweede kwartaal van 2022 ANG 869 miljoen aan baten, ANG 33 miljoen meer dan in dezelfde periode in het pre-coronajaar 2019. De batenrealisatie is in lijn met de aangepaste prognose. De hogere baten zijn vrijwel volledig toe te rekenen aan hogere belastingbaten. Tot en met het tweede kwartaal realiseert Curaçao ANG 813 miljoen aan belastingbaten, ANG 43 miljoen meer dan in 2019 (ANG 770 miljoen). Met name uit de omzetbelasting, de winstbelasting en de onroerendezaakbelasting worden hogere baten gerealiseerd. Voor wat betreft de onroerendezaakbelasting is hier wel sprake van een inhaaleffect, omdat vanaf eind 2021 pas aanslagen over voorgaande belastingjaren zijn opgelegd.

Tabel 1: Overzicht realisatie gewone dienst (in miljoenen ANG)¹¹

	2e UR 2019	2e UR 2020	2e UR 2021	2e UR 2022	Prognose t/m Q2-2022	Prognose heel 2022
Baten	836	687	646	869	868	1.658
Belastingen	770	624	595	813	809	1.497
Schenken en subsidies	9	13	16	10	9	26
Andere baten	57	50	35	46	50	135
Kansspel vergunningenfee					0	0
Lasten	792	873	895	746	780	1.732
Beloning van personeel	230	232	216	206	210	428
Goederen en diensten	64	58	68	50	64	247
Afschrijving vaste activa	46	51	39	34	37	76
Interest	29	31	29	31	34	71
Subsidies & Overdrachten	192	247	265	179	197	392
Sociale zekerheid	231	254	278	246	238	510
Andere uitgaven	0	0	0	0	0	8
Resultaat	44	-186	-249	123	88	-74

Bron: tweede uitvoeringsrapportages 2019-2022, vastgestelde begroting 2022 en ontwerpbegrotingswijziging 2022 van Curaçao.

Curaçao stelde in de OBW de belastingraming voor geheel 2022 met ANG 50 miljoen naar boven bij ten opzichte van de vastgestelde begroting, naar ANG 1.408 miljoen. Deze raming van de belastingen was gebaseerd op de realisatiecijfers over 2021, verhoogd met de reële groeiverwachting voor de directe belastingen en de nominale groeiverwachting voor de indirecte belastingen, en gecorrigeerd voor incidentele factoren.¹² In de aangepaste prognose, die op basis van de realisatiecijfers tot en met april 2022 is opgesteld, is de belastingraming voor geheel 2022 wederom naar boven bijgesteld, naar ANG 1.497 miljoen. Curaçao gaf in de OBW aan de belastingraming te zullen actualiseren op basis van de (nu gepubliceerde) Artikel IV consultatie van het IMF, alvorens de OBW aan te bieden aan de Staten. Het Cft gaat ervan uit dat bij deze actualisatie van de belastingraming ook de meest recente realisatiecijfers van 2022 worden betrokken.

¹¹ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

¹² In de OBW raming is gerekend met een reële groei voor 2022 van 7 procent en een nominale groei van 10 procent.

De andere baten liggen nog niet op het niveau van 2019, met name de baten uit pachten, verhuur en rentebaten blijven achter. Tegelijkertijd realiseert Curaçao wel hogere baten uit de verkoop van goederen en diensten. Overigens zijn in de aangepaste prognose de eerder voor 2022 opgenomen ANG 18 miljoen baten uit de vergunningenfee voor kansspel aanbidders afgevoerd. Dit omdat de onderliggende "Landsverordening op de Kansspelen" naar verwachting pas eind 2022 in werking zal treden.

Lasten

De UR toont tot en met het tweede kwartaal ANG 746 miljoen aan lasten. De realisatie is daarmee aanmerkelijk lager dan voorgaande jaren. Dit wordt deels verklaard door de beëindiging van de coronasteunmaatregelen, lagere personeelslasten als gevolg van de regeling VVU, en door lagere afschrijvingen.

Er is daarnaast sprake van een substantiële onderbesteding op de post goederen en diensten, welke met name zichtbaar is op de subcategorieën huisvesting en kantoorexplotatie. Tot en met het tweede kwartaal realiseert Curaçao ANG 50 miljoen aan lasten voor goederen en diensten, terwijl de aangepaste prognose uitgaat van ANG 64 miljoen. De realisatie voor het eerste halfjaar bedraagt daarmee slechts 20 procent van de in de aangepaste prognose opgenomen lasten voor heel 2022 van ANG 247 miljoen.¹³ Het Cft vroeg meermaals aandacht voor het feit dat de realisatie van de post goederen en diensten steeds verder verschuift naar het einde van het jaar, waardoor er omvangrijke naboeeking moeten plaatsvinden. Dit beperkt de mogelijkheden voor Curaçao om gedurende het jaar bij te sturen. Curaçao vermeldt in de UR dat de aangegane verplichtingen, welke nog moeten materialiseren in lasten, per het einde van het tweede kwartaal 2022 ANG 99 miljoen bedragen, waarvan ANG 60 miljoen voor goederen en diensten. Deze verplichtingen zijn niet gespecificeerd, noch is aangegeven wanneer deze in lasten zullen materialiseren. Het Cft benadrukt het belang van een adequaat verplichtingenbeheer en verzoekt Curaçao een specificatie van de genoemde ANG 99 miljoen verplichtingen te leveren en deze specificatie voortaan ook in de UR op te nemen.

De tot en met het tweede kwartaal gerealiseerde personeelslasten bedragen ANG 206 miljoen, gelijk aan 48 procent van de aangepaste prognose die op dit punt slechts minimaal afwijkt van de OBW. Ten opzichte van voorgaande jaren zijn de personeelslasten gedaald, mede als gevolg van de uitvoering van de regeling VVU. De realisatie op de post overwerk lijkt met ANG 7 miljoen per kwartaal structureel. Curaçao gaf aan voornemens te zijn het aantal overuren binnen de justitiële keten te maximeren en om beleid te ontwikkelen om structureel meer grip te krijgen op de post overwerk.¹⁴ Het Cft roept Curaçao op deze plannen voortvarend uit te voeren en wordt hierover graag nader geïnformeerd.

¹³ Dit betreft een verhoging van ANG 24 miljoen ten opzichte van de OBW.

¹⁴ Curaçao, kenmerk 2022/0017285, Uw brief d.d. 20 april 2022, d.d. 25 mei 2022.

Kapitaaldienst

In tabel 2 is de realisatie weergegeven van de kapitaaldienst tot en met het tweede kwartaal van 2019 tot en met 2022. Daarnaast geeft tabel 2 de aangepaste prognose tot en met het tweede kwartaal 2022 weer, zoals opgenomen in de tweede uitvoeringsrapportage 2022. In de laatste kolom is de aangepaste prognose voor geheel 2022 opgenomen.

Tabel 2: Overzicht realisatie kapitaaldienst (in miljoenen ANG)¹⁵

	2e UR 2019	2e UR 2020	2e UR 2021	2e UR 2022	Prognose t/m Q2-2022	Prognose heel 2022
Ontvangsten	272	436	209	34	953	1.103
Afschrijvingen en waardevermindering	46	51	39	34	37	76
Te ontvangen aflossingen	0	3	0	0	4	14
Liquidatie en afstoting deelnemingen	157	0	0	0	0	0
Aangegane geldleningen	69	382	170	0	0	101
Reserves en voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Schadevergoedingen en verzekeringsuitkeringen	0	0	0	0	0	0
Herfinanciering liquiditeitssteun	0	0	0	0	912	912
Uitgaven	43	18	193	12	951	1.029
Investerings	35	10	13	4	31	109
Reserves en voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Kapitaalverstrekkingen/deelnemingen	0	0	172	0	0	0
Aflossingen geldleningen	8	8	8	8	8	8
Aflossing liquiditeitssteun	0	0	0	0	912	912
Saldo	229	418	16	22	2	74

Bron: tweede uitvoeringsrapportages 2019-2022, vastgestelde begroting 2022 en ontwerp-begrotingswijziging 2022 van Curaçao.

Curaçao deed tot en met het tweede kwartaal ANG 4 miljoen aan uitgaven voor investeringen, terwijl de kapitaaldienst voor 2022, ook met de aangepaste prognose, uitgaat van ANG 109 miljoen aan investeringen. In zijn advies bij de OBW verzocht het Cft Curaçao alle investeringen te specificeren en te onderbouwen, en de financiële effecten van de investeringen te verwerken in de (meerjaren)begroting. In aanvulling daarop adviseert het Cft Curaçao nu na te gaan in hoeverre de begrote investeringen dit jaar nog gerealiseerd kunnen worden.

¹⁵ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

De UR toont ANG 34 miljoen aan afschrijvingen tot en met het tweede kwartaal, waar in de nieuwe prognose wordt uitgegaan van ANG 37 miljoen. De afschrijvingen zijn lager dan in voorgaande jaren als gevolg van lagere investeringen in 2020 en 2021. In zijn advies bij de OBW vroeg het Cft aandacht voor de impact van deze lagere afschrijvingen op de financiering van de door het land begrote investeringen.

Curaçao begroot in 2022 ANG 14 miljoen aan aflossingen te ontvangen op uitgegeven leningen. Deze raming is met de nieuwe prognose niet aangepast. ANG 9 miljoen hiervan betreft de gedeeltelijke aflossing van de lening die door het land, ten behoeve van de bouw van het ziekenhuis, aan het Curaçao Medical Center (CMC) is verstrekt. Uit de UR blijkt echter dat er tot en met het tweede kwartaal geen aflossingen zijn ontvangen. Het Cft wees al eerder op de precaire financiële situatie van het CMC en het risico voor de aflossing van de aan CMC verstrekte lening. Het Cft verzoekt Curaçao dringend deze situatie te adresseren en de met het CMC gemaakte afspraken omtrent aflossing te specificeren. Zo nodig dient het land hiervoor voorzieningen te treffen in de OBW die aan de Staten wordt aangeboden.

Op 25 maart 2022 besloot de RMR de in 2020 en 2021 aan Curaçao verstrekte liquiditeitsleningen te bundelen in één lening en volledig te herfinancieren tot oktober 2023.¹⁶ Deze herfinanciering heeft inmiddels plaatsgevonden, maar de transactie is niet in de tweede UR verwerkt. Het Cft verzoekt Curaçao om dit bij de derde UR te corrigeren.

Liquiditeitspositie

Uit de tweede UR blijkt dat Curaçao ultimo juni 2022 beschikt over ANG 313 miljoen aan liquide middelen, een stijging van ANG 61 miljoen ten opzichte van de stand ultimo 2021. Curaçao zette een aanzienlijk deel van het overschot tot en met het tweede kwartaal 2022 in voor verlaging van zijn crediteurenpositie (verlaging ANG 127 miljoen). Bij zijn advies bij de eerste UR 2022 gaf het Cft aan Curaçao in overweging om, in lijn met de aanwijzing uit 2019, een deel van de beschikbare liquide middelen in te zetten voor versnelde aflossing van het uitstaande bedrag onder de aflossingsovereenkomst tussen het land en het APC. Het land zal hierbij zijn meerjarige financiële verplichtingen moeten wegen, ook in verband met het opstellen van een meerjarige investeringsagenda en de vereisten vanuit het Landspakket. Het Cft verzoekt hieromtrent door Curaçao te worden geïnformeerd.

Overigens blijkt uit de tweede UR dat de debiteurenpositie per ultimo juni 2022 met ANG 34 miljoen is verlaagd ten opzichte van ultimo 2021, onder meer door een voorschotbetaling van ANG 20 miljoen door Aqualectra op de afrekening afvalstoffenbelasting. Het Cft verzoekt Curaçao toe te lichten hoe deze betaling in de realisatie van de belastingbaten is verwerkt.

¹⁶ BZK, kenmerk 2022-0000175232, Besluitvorming Rijkswinsterraad 25 maart 2022 inzake liquiditeitssteun tweede kwartaal 2022 en verder en voortgang hervormingen Aruba, Curaçao en Sint Maarten, d.d. 4 april 2022.

Financieel beheer

In de tweede UR heeft Curaçao een rapportage opgenomen waarin de voortgang van de Roadmap naar een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening inzichtelijk wordt gemaakt.¹⁷ De rapportage geeft per deeltraject inzicht in de beoogde resultaten, de reeds gerealiseerde resultaten en de knelpunten. Hieruit blijkt dat de beschikbaarheid van zowel personeel als financiële middelen voor een aantal deeltrajecten, waaronder de optimalisatie van de overheidsorganisatie en het beheersen van goederen en diensten, een knelpunt vormt. Het Cft herhaalt zijn oproep aan Curaçao om, in overleg met de Tijdelijke Werkorganisatie, tijdig personele capaciteit en financiële middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de projecten van de Roadmap.

De jaarrekeningen over 2019 en 2020 zijn nog niet vastgesteld ondanks herhaalde oproepen hiertoe door het Cft en de RMR.¹⁸ Uit de tweede UR blijkt dat de jaarrekening 2019, na advisering door de Algemene Rekenkamer Curaçao en de Raad van Advies, is teruggelegd bij het ministerie van Financiën. Het Cft is door Curaçao ambtelijk geïnformeerd dat de jaarrekening 2019 nu naar verwachting in september 2022 ter goedkeuring bij de Staten zal worden ingediend. In september 2022 zal naar verwachting ook het controlerapport van de overheidsaccountant bij de jaarrekening 2020 worden opgeleverd.

Collectieve sector

Conform artikel 23 van de Rft wijst Curaçao samen met Nederland tweejaarlijks, na advies van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van Curaçao en in samenwerking met het CBS van Nederland, vóór 1 april aan welke rechtspersonen er met ingang van het volgende begrotingsjaar tot de collectieve sector behoren. Dit betekent dat de collectieve sector voor de jaren 2021 en 2022 uiterlijk op 1 april 2020 vastgesteld had moeten zijn. Curaçao heeft op 17 juni 2022 een voorstel voor de samenstelling van de collectieve sector 2021 en 2022 aangeboden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Dit voorstel is nog in behandeling.

Het Cft wijst erop dat, conform de Rft, ook de collectieve sector voor 2023 en 2024 al vastgesteld had moeten zijn, namelijk uiterlijk op 1 april 2022. Het Cft herhaalt zijn verzoek om door Curaçao te worden geïnformeerd over de vaststelling van de collectieve sector voor 2023 en 2024.

Rentelastnorm en schuldpositie

Conform artikel 24 van de Rft dient het land jaarlijks te rapporteren over de cijfers van de collectieve sector. Bij gebreke van de vaststelling van de collectieve sector voor 2021 en 2022 is deze rapportage en derhalve toetsing van de rentelastnorm niet mogelijk. Overigens ontving het Cft pas op 6 juni 2022 de rapportage over de rentelasten in 2020. Het Cft verzoekt Curaçao ook om deze reden de vaststelling van de collectieve sector te bespoedigen.

¹⁷ Curaçao, Roadmap-rapportage d.d. 12 mei 2022.

¹⁸ BZK, kenmerk 2022-0000175232, Besluitvorming Rijksministerraad 25 maart 2022 inzake liquiditeitssteun tweede kwartaal 2022 en verder en voortgang hervormingen Aruba, Curaçao en Sint Maarten, d.d. 4 april 2022.

Kenmerk
Cft 202200097
Blad
10/10

De overheidsschuld van Curaçao bedraagt aan het eind van het tweede kwartaal 2022 ANG 4.256 miljoen. In zijn advies bij de eerste UR 2022 merkte het Cft op dat de eindstand van de kortlopende schulden ultimo 2021 in de eerste UR 2022 is aangepast ten opzichte van de eindstand zoals opgenomen in de vierde UR 2021.¹⁹ Uit de tweede UR 2022 blijkt dat de eindstand van de kortlopende schulden per ultimo 2021 wederom naar boven is bijgesteld.²⁰ Per saldo zijn de kortlopende schulden per ultimo 2021 ANG 143 miljoen hoger dan in de vierde UR 2021 werd gerapporteerd. Het Cft acht dit een zorgelijke ontwikkeling en verwijst naar zijn opmerkingen over het verplichtingenbeheer van het land. Het Cft verzoekt nader geïnformeerd te worden over de aanpassing van de opeenvolgend gerapporteerde schuldposities per ultimo 2021, en verzoekt Curaçao de in 2022 afgeloste kortlopende schulden te specificeren.

De schuldquote komt ultimo juni 2022 uit op 82 procent van het bruto binnenlands product.²¹

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Curaçao
De minister-president van Curaçao
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao

¹⁹ In de eerste UR 2022 bedraagt de stand van de kortlopende schulden ultimo 2021 ANG 494 miljoen, in de vierde UR 2021 bedroeg de stand kortlopende schulden ultimo 2021 nog ANG 433 miljoen. Uit de eerste UR 2022 blijkt dat in het eerste kwartaal van 2022 ANG 74 miljoen is afgelost.

²⁰ In de tweede UR 2022 bedraagt de stand van de kortlopende schulden ultimo 2021 ANG 576 miljoen.

²¹ Bij de berekening van de schuldquote is uitgegaan van een bbb voor 2022 van ANG 5.210 miljoen, ontleend aan IMF, 2022 Article IV Consultation discussion Curaçao and Sint Maarten, Press release and Staff Report, d.d. augustus 2022.